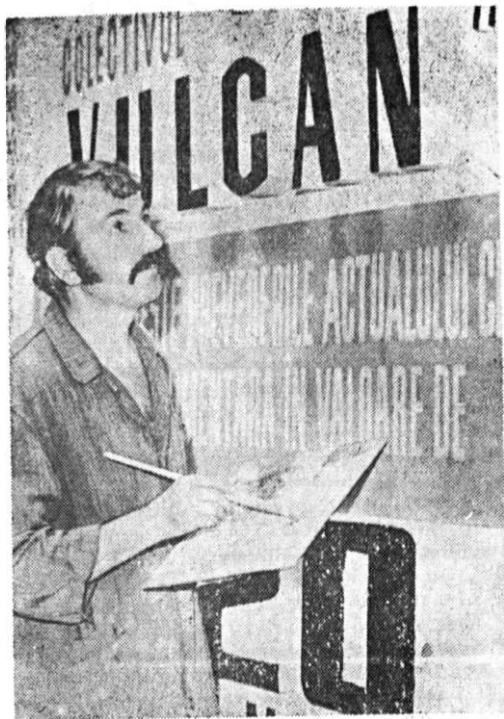

CE VREA PUBLICUL

Colocviu la „Vulcan“

In prag de nouă stagiune, reluăm fertilele noastre discuții cu publicul, considerând că ele vor contribui la activizarea mișcării noastre teatrale în sensul unor principiale schimburi de opinii. Dăm cuvîntul astăzi, pasionaților spectatori de teatru de la Intreprinderea „Vulcan“.

LICĂ DUDU

muncitor vopsitor

„Eroul național — purtătorul unor mari adevăruri“

— Ce piese ați văzut în ultima vreme, tovarășe Dudu ?

— Am o slăbiciune pentru Teatrul „Ion Vasilescu“. Am văzut acolo piese valoroase din dramaturgia românească, precum Dudul lui Traian, de Victor Ion Popa, Siciliana de Aurel Baranga, Mitică Popescu de Camil Petrescu. Nu pot trece cu vederea două excelente spectacole de la Teatrul Național, Un fluture pe lampă de Everac și Zodia Taurului de Mihnea Gheorghiu. Spectacolele citate au fost vizionate de numeroși tineri, în special noi angajați, sosiți de la țară. Contactul lor cu teatrul s-a făcut prin piesa românească. N-am avut bilete cîte cereri au fost...

— Sinteți, așadar, activist cultural. Ce trebuie să știe un activist cultural care se ocupă cu difuzarea biletelor de teatru ?

— Trebuie să știe către ce spectacole să îndrume în primul rînd pe cei neinițiați. De multe ori, prima vizionare este hotărîtoare.

Se poate câștiga sau pierde un spectator. Având în vedere, cum spuneam, pe noii angajați, am stat de vorbă cu ei, le-am vorbit în mare, despre teatru, povestindu-le subiec-tele pieselor avute de mine în atenție.

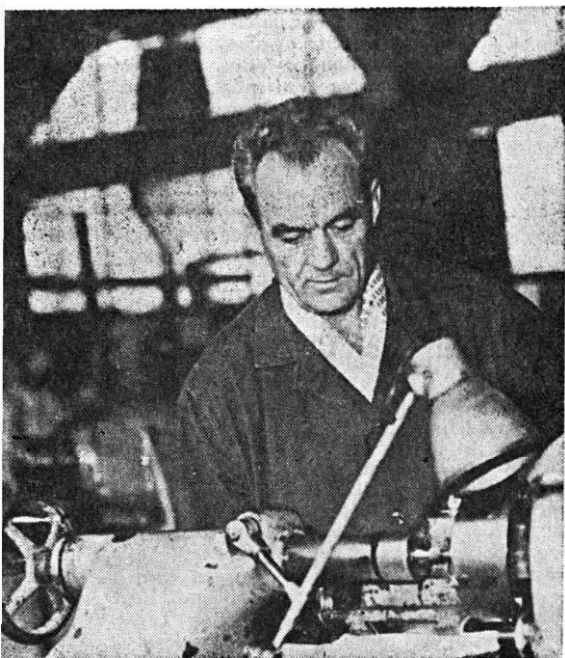
— Care a fost reacția după specta-
cole ?

— De mare incintăre. Florin Piersic în Tudor Vladimirescu, din piesa lui Mihnea Gheorghiu, a fost actorul care a impresi-onat cel mai tare. A prins astfel chip figura eroului știută din școală. Am ob-servat că teatrul istoric place mult tineretu-lui. Nu știu unde am citit că piesa istorică n-ar mai fi „modernă”. Lumea n-ar mai

avea răbdare la o acțiune lungă. Nimic mai neadevărat. Eroii au atras și vor atrage prin exemplul pe care-l oferă. Sigur că oamenii se plictisesc când personajele din istorie par că ar fi coborât atunci din tramvai, în ținută de stradă.

— Cum trebuie să fie un erou na-
țional pe scenă ?

— Trebuie să fie purtătorul unor mari adevăruri, de care am fost și sîntem legați. Spectatorul să înțeleagă mesajul lui peste veacuri. În felul acesta înțeleg eu ca teatrul istoric să fie modern. Să redea gîndirea unui erou, păstrînd specificul ei, dar făcînd-o acce-sibilă omului de azi printr-o exprimare nouă, familiară.

GHEORGHE IONESCU

maistru sculer

„Teatrul — un prieten drag și de nădejde“

— Aveți sub îndrumarea dumneavoastră mulți tineri. Deși nu sinteți bătrîn, trei decenii în uzină vă dau dreptul unor reflecții categorice. Așa-dar, acum, în fața reporterului de teatru, ce-ați dori să împărtășiți in-ducosebi ?

— Tinerii din jurul meu aprofundează meseria pentru care s-au calificat. Sîntem confrunțați cu o serie întregă de probleme complexe, pe care trebuie să le rezolvăm în spiritul exigenței și al răspunderii față de producție. Noi facem aici, cu tineretul nou angajat, și muncă profesională și muncă pedagogică. Asupra acestui ultim aspect aș vrea să mă opresc. Oamenii multilateral dezvoltăți, așa cum tindem cu toții să devenim, au nevoie de cultură. Temeinică. Au nevoie, printre altele, și de teatru. La toate nivelele vieții sociale, teatrul trebuie să inter-vină cu cel mai înaintat punct de vedere asupra societății. Cînd băieții și fetele mele din secție merg la teatru, aș vrea să gă-sească acolo, înainte de orice, viața lor și mai ales punctele luminoase către care să tindă viața lor.

— Dumneavoastră pledați, cu multă îndreptățire, pentru o dramaturgie despre tineret.

— Da. Să se arate în piese diferența dintre condițiile de viață și muncă ale muncitorilor din trecut și noile condiții în care un tânăr muncitor se dezvoltă. Știi cum munceam noi, ucenicii, în vremea războiului, cum trăiam? Mă uit la băieții ăștia și, sincer, mă bucur că nici nu-și pot imagina... E necesar ca autorii să-i pună în fața unor probleme grave ca: seriozitatea față de muncă, respec-

tulfață de vîrstnicii cu experiență, sarcinile cu care sînt investiți pentru a fi pregătiți să preia schimbul nostru. Paralel, să nu se uite viața lor personală. Să se scrie despre dragoste, despre sentimente gingașe, despre tot ceea ce frămîntă un tânăr muncitor. Într-un cuvînt, teatrul să le devină un prieten drag și de nădejde.

SUZANA ROȘIOARĂ

muncitoare la stația de calcul

„Femeia merită și trebuie să fie un mare personaj în teatrul contemporan“

— Vă mărturisesc că n-am privit niciodată teatrul ca pe o distracție. Nu cred să fi văzut un spectacol în care să nu mă intereseze ceva — fie interpretarea, fie scenografia, fie costumele...

— Sinteți un teatrofil. Privirea dumneavoastră caută, deci, elementul viabil al unei reprezentații. Ca și cum v-ar fi ciudă ca un spectacol să fie prost!

— Exact, nu accept ideea unui spectacol total neinteresant. Ceva se salvează întotdeauna. Pasiunea mea, atunci cînd este cazul, este găsirea aceluia „ceva“.

— Să răsturnăm planurile și să vă întreb care a fost cel mai bun spectacol văzut în stagiunea precedentă?

— Azilul de noapte, în viziunea lui Liviu Ciulei. Afirm că Ciulei este cel mai bun regizor român.

— Cum s-ar defini personalitatea lui Ciulei?

— Grea întrebare... Totuși... În spectacolele lui ai impresia că participi la problematica piesei. Simți că nu poți fi pasiv. Că nu ești „spectator“. Ești confruntat cu toate ideile dramaturgului. A, da... Dramaturgul nu este trădat, Liviu Ciulei devine interpretul lui.

— Dar piesa românească?

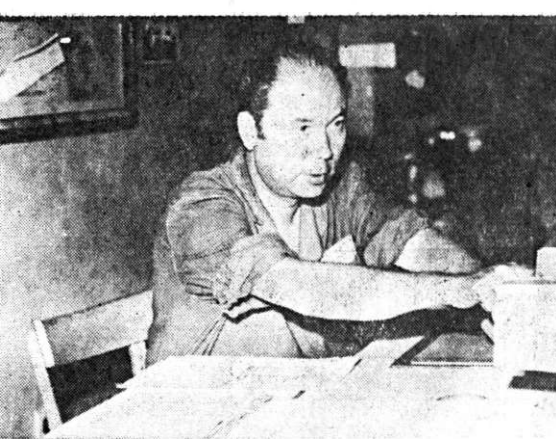
— Trei generații de Lucia Demetrius. Tot la Teatrul „Bulandra“. Rodica Tapalagă m-a

impresionat prin gradarea celor trei etape ale vieții personajului. Cred că Lucia Demetrius a scris o bună piesă despre condiția femeii, despre înfrîngerea prejudecăților și chemarea la viață activă a femeii. Trebuie scrise cît mai multe piese despre femei...

— Ați văzut Femeia fericită de Corneliu Leu?

— Da. Cuplul Silvia Popovici-Colea Răutu a fost foarte bun și este o dovadă a reușitei actoricești atunci cînd textul este înzestrat cu autenticitate. Femeia merită și trebuie să devină un mare personaj în teatrul contemporan. Mama, iubita, soția au de transmis tuturor o experiență de viață de care nu ne putem lipsi. Stagiunea viitoare poate ne rezervă plăcuta surpriză a unui personaj feminin care să devină popular prin copleșitoare calități.

ROMEO ILIESCU

tehnician principal

„Muncitorul nostru se simte om politic și la teatru“

— Observ aici, în biroul dumneavoastră, câteva „semne“ ale teatrului muzical...

— Am inițiat în uzina noastră un cerc al „Amicilor Operei“, cerc pe care îl conduc și care primește mereu noi membri. Am primit un sprijin cald din partea unor renumiți artiști ca Valeria Rădulescu, Cleopatra Melidoneanu, Constanța Cîmpeanu, Nicolae Țăranu, Toni Buiacii, Eugen Savopol etc. Mai trebuie să vă spun că sintem la curent cu întreg repertoriul ?

— Nu, nu mai trebuie să-mi spuneți, dar... de ce opereta ?

— Fiindcă îmi oferă o gamă complexă de stări sufletești. Replică suculente, acțiune vie, o mie, muzică, mai ales muzică. Constat cu bucurie în opereta românească un salt calitativ. Cred că ne putem mindri cu un lucru. Se credea că nu se poate face politică prin operetă. Iată că Răspîntia infirmă prejudecata, arătîndu-se că și opereta este capabilă de fior dramatic, de îmbinarea dintre recreativ și problematic. Desigur, cînd la mijloc este artă, artă adevărată...

— Alte specii ale acestei arte adevărate, cum o numiți, mai frecvențați ?

— Îmi plac piesele lui Ibsen, pentru forța de demascare a ipocriziei. Teatrele îl cam ocolesc...

— ...veți vedea în această stagiune Hedda Gabler la Teatrul „Bulandra“.

— ...cum mai ocolesc un mare dramaturg, după opinia mea, Victor Ion Popa. Cine a văzut Tache, Ianke și Cadir cu Jules Cazanban și Răspîntia cea mare cu Ionescu-Gion cred că-mi dă dreptate. Teatrul TV a înscris cu Ciuta o performanță, datorată Marianei Mihaș. Sint un ascultător pătimaș al teatrului pe disc. Caut interpretările celebre. — Vraca, Manolescu, Critico... În altă ordine de idei, de ce nu se reia Cuza-Vodă de Mircea Ștefănescu, pentru deosebita lecție patriotică a piesei ?

— Deci, preferințe pentru noua stagiune. Din felul cum mi-ați vorbit, pasionat, neștiind ce să-mi spunăți mai întîi, observ în dumneavoastră un vrednic îndrăgitor al teatrului.

— Noua stagiune o dorește bogată în piese românești. Politica culturală a partidului, exprimînd noile coordonate ale dezvoltării spirituale a poporului nostru, rezervă teatrului un rol de seamă în societatea noastră. Trebuie pus în lumină întreg fondul de aur al dramaturgiei românești ; apoi, trebuie urmată buna tradiție a teatrului actualității. Eu, care mi-am trăit o bună parte din viață în uzină, știu cit entuziasm manifestă muncitorii pentru un teatru al prezentului, stigmatizînd birocrăția, grandomania, lipsa de răspundere. Muncitorul nostru se simte om politic și la teatru.

— Dacă aici, la „Vulcan“, ar veni un dramaturg în documentare, dumneavoastră unde l-ați conduce în primul rînd ?

— L-aș îndruma spre secția nr. 1, de turnătorie și forjă. Aici, munca este la incandescență. Cred eu că aici ar înțelege dramaturgul ce înseamnă o uzină. Și i-aș spune aceluia dramaturg să stea de vorbă, îndelung, cu oamenii, dacă vrea să scrie despre viața și munca lor. Singura „sursă“ autentică a inspirației. Documentarea din birou sau prin intermediar ratează orice încercare de a exprima prima viața muncitorului. Uzina, ea însăși, cunoscută nemijlocit, este o mină de aur pentru creație.

muncitoare la stația de calcul

tehnician

„Pe scenă — cît mai mulți oameni ai zilelor noastre“

„De ce nu se scriu mai multe piese satirice?“

— Ce nu vă place în teatru ?

— Stridența. Oamenii de carton și replicile neomenești.

— Ce înțelegeți prin neomenească în replici ?

— Tot ce vine din impresia autorului că așa s-ar petrece lucrurile, fără ca el să aibă habar cum se petrec acele lucruri, ele fiindu-i străine sau... neubiindu-le.

— Deci, dramaturgul trebuie să aibă o înaltă conștiință față de actul creator, să fie un cronicar sincer al vremii sale ; vă gândiți la un exemplu ?

— Alecsandri. N-a trecut cu vederea nimic din epoca sa, a căutat, prin ris, să demaște moravuri, moravuri observate cu atenție și trecute în piese aidoma. Dincolo de arta lui, îmi place cinstea lui de scriitor. Mă bucur sincer ori de cîte ori văd că și azi exemplul lui Alecsandri sau Caragiale este urmat. Sînt multe realizări de seamă.

— Anume ?

— Piesele lui Teodor Mazilu. Apoi, ale lui Băieșu și Baranga. Dar, în primul rînd, Mazilu. Lasă că a avut și norocul unui interpret extraordinar, Octavian Cotescu...

— Ce anume vă place în piesele lui Mazilu ?

— Curajul cu care sfișie falsitatea și parada de sentimente. Găsesc că acest gen de teatru servește în cel mai înalt grad educația morală.

— Ce așteptați de la stagiunea care începe ?

— Cît mai mulți oameni ai zilelor noastre pe scenă. Mi se pare că acesta este și titlul unui ciclu de teatru la TV. Da, da... Fiindcă a venit vorba, am văzut recent Fata care a mutat Parîngul de I. D. Șerban. Autorul a exprimat cu sinceritate și căldură relații între oameni, realități ale construcției socialiste, patosul celor care se confruntă zilnic cu viața adevărată. Urez teatrului românesc cît mai multe izbînzii în acest sens.

— Pentru dumneavoastră, teatrul reprezintă o necesitate spirituală ?

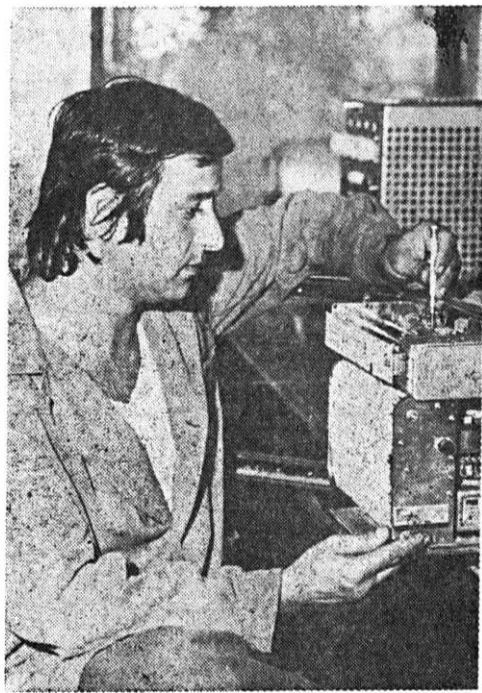
— Nu cred că există cineva, trăind în forme elevate de civilizație, care să ocultească teatrul. Spun astfel, gîndindu-mă la posibilitatea acestei arte de a exprima și de a dezbate cele mai acute probleme ale umanității. Autorii dramatici vorbesc, cel mai adesea, în numele timpului lor. Mă gîndesc la Shakespeare, autorul meu preferat. În aparență, majoritatea pieselor lui tratează momente istorice singeroase. Dar frămîntarea filosofică a eroilor, mesajul etic al finalurilor îndeamnă spectatorul la meditație. Cele mai bune spectacole Shakespeare le-am văzut la Teatrul „Bulandra“. Cu ani în urmă, montarea lui Liviu Ciulei Cum vă place și, recent, în regie colectivă A douăsprezecea noapte.

— Deci, pentru dumneavoastră, teatrul este un generator de probleme asupra naturii umane. Ați amintit un exemplu celebru. Dar dintre români ?

— Caragiale și iar Caragiale. Nu voi aminti decît sentimentul meu, la lectură și la spectacol, de lucru perfect. Îmi place la Caragiale logica desăvîrșită a acțiunii. Nici o fisură, nici o sforțare...

— Nu v-aș cere o definiție a ceea ce înțelegeți prin teatru, ci mai degrabă ce așteptați de la teatrul românesc de azi ?

— Aștept textele cotidianului, palpitînd de probleme adevărate. Aștept de la teatrul nostru curaj și fermitate în exprimare. Fără parabole și metafore — sînt bune și acelea, dar în teatrul poetic. Cred că spectatorii noștri așteaptă de la piesa românească de actualitate să se regăsească în ea, cu tot ce-i frămîntă. Satira are o mare forță educativă. De ce nu se scriu mai multe piese satirice ? S-a văzut, din marile succese ale lui Baranga, cu Mielul turbat, Sfîntul Mitică Blajinul, Opinia publică etc. cît de sănătos se ride pe seama unor personaje anacronice. Dovadă că marea masă le stigmatizează, contribuind la îndepărtarea lor prin risul sănătos și activ.

ȘTEFAN CONSTANTINESCU

muncitor electronist

„Vreau să citesc în cronică poziția clară a semnatarului“

— Un pasionat de teatru, cum mi-ați mărturisit că sinteți, este foarte atent la evenimentele unei stagiuni. Numeroasele premiere din stagiunea trecută v-au permis o selecție a spectacolelor de excepție ?

— Indiscutabil, evenimentul stagiunii 1-a constituit Danton de Camil Petrescu, pe scena

Acest fin seismograf care este gustul obștesc a înregistrat, în firescul unor discuții prietenești, fapte de sociologie teatrală cu girul autenticității și al sensibilității, pe care mediul muncitoresc chestionat le scoate la iveală cu strălucire ori de câte ori se ivește ocazia să gloseze pe marginea unor acte de cultură. Constatăm, cu deosebită satisfacție, la interlocutorii noștri, un spirit matur și responsabil în disocierea elementului estetic, dovada unor personalități armonioase.

mare a Teatrului Național. Nu știu dacă în dramaturgia universală se află o piesă de asemenea suflu și profunzime tratând Revoluția franceză, văzută printr-unul din animatorii ei, dar e sigur că literatura română are, prin piesa lui Camil Petrescu, o capodoperă.

— V-aș ruga să vă explicați.

— Foarte superficial spus, personajul titular mi s-a părut a fi investit de autor cu responsabilități uriașe, uneori copleșit de ele. Dar, procedînd așa, Danton exprimă vremea sa, clarificările și contradicțiile, într-un cuvînt, tensiunea Revoluției. Desigur, nu mă opresc asupra particularităților viziunii sale ideologice. Am remarcant însă frumusețea literară a personajului, ceea ce a făcut autorul din el.

— Ce interpreți ați reținut ?

— Mircea Albușescu, Radu Beligan, Florin Piersic. Actori cu o inteligență scenică perfectă. Privindu-i, înțelegi ce înseamnă arta actorului.

— Ce înseamnă ?

— Talent și cultură, înțelegînd prin cultură felul în care gîndește, pe scara timpului, personajul. Admir actorul care mă convinge de miraculosul sosirii sale pe scenă. Un fel de... „mașină a timpului“. Este actor mare acela care are capacitatea să reconstituie psihologia unui personaj, creat, la rîndu-i, după un model real.

— Fermitatea cu care vă exprimați mă îndeamnă să vă pun o întrebare interesantă, dar dificilă. Vă mulțumește critica dramatică ?

— În măsura în care un cronicar este ghidul spectatorului. El trebuie să explice, altori să limpezească ideile unui spectacol, pentru numeroșii spectatori. Cronicarul este, cred, exponentul nostru. Vreau să citesc în cronici poziția clară a semnatarului, într-un stil alert, plăcut, curățat de expresii bombastice. Cei care au de spus ceva au și cuvintele cele mai firești la îndemînă.

Anchetă realizată de Ionuț Niculescu